УДК 657.37
JEL: M 41

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

©2019 СТОРОЖУК Т. М.

УДК 657.37
JEL: M 41

Сторожук Т. М. Звіт про рух грошових коштів як інформаційне джерело управління грошовими потоками підприємства

Аналітичні можливості звіту про рух грошових коштів значні та важливі, але використовуються не повною мірою. Звіт відображає вплив операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств на стан його грошових коштів та їх еквівалентів за звітний період часу і дає змогу пояснити причини змін за цей період. Політика управління залишками грошових активів повинна передбачати рентабельне їх використання. Відображення руху грошових коштів від операційної діяльності може здійснюватися як за прямим, так і за непрямим методом. Прямий метод дозволяє проаналізувати й оцінити напрями надходження та витрачання грошей, простежити рух грошових потоків у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, зробити аналіз чистого грошового потоку і визначити його структуру. Звіт, складений за непрямим методом, відображає причини зміни залишку грошових коштів та їх перетворення на різні форми активів і розкриває взаємозв'язок отриманого прибутку зі зміною оборотних активів і поточних зобов'язань та забезпечень. Зважаючи на важливість грошових коштів, різну аналітичну цінність звіту за прямим і непрямим методом та з метою ефективного всебічного аналізу грошових потоків для прийняття дієвих управлінських рішень запропоновано складати звіт за обома методами.

Ключові слова: *грошові кошти, грошові потоки, звіт про рух грошових коштів, прямий метод, непрямий метод, аналітичні можливості, управління грошовими потоками.*

DOI:

Бібл.: *10.*

Сторожук Тетяна Миколаївна *– кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Національний університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08201, Україна)*

E-mail: *stevan@ukr.net*

ORCID: *http://orcid.org/0000-0003-2260-1302*

УДК 657.37
JEL: M 41

Сторожук Т. Н. Отчет о движении денежных средств как информационный источник управления денежными потоками предприятия

Аналитические возможности отчета о движении денежных средств значительные и важные, но используются не в полной мере. Отчет отражает влияние операционной, инвестиционной и финансовой деятельности предприятий на состояние его денежных средств и их эквивалентов за отчетный период времени и позволяет объяснить причины изменений за этот период. Политика управления остатками денежных активов должна предусматривать рентабельное их использование. Отображение движения денежных средств от операционной деятельности может осуществляться как прямым, так и косвенным методом. Прямой метод позволяет проанализировать и оценить направления поступления и расходования денег, проследить движение денежных потоков в результате операционной, инвестиционной и финансовой деятельности, сделать анализ чистого денежного потока и определить его структуру. Отчет, составленный косвенным методом, отражает причины изменения остатка денежных средств и их превращение в различные формы активов и раскрывает взаимосвязь полученной прибыли с изменением оборотных активов и текущих обязательств и резервов. Учитывая важность денежных средств, различную аналитическую ценность отчетов, составленного прямым и косвенным методом, и с целью эффективного всестороннего анализа денежных потоков для принятия действенных управленческих решений предложено составлять отчет двумя методами.

Ключевые слова: *денежные средства, денежные потоки, отчет о движении денежных средств, прямой метод, косвенный метод, аналитические возможности, управление денежными потоками.*

Библ.: *10.*

Сторожук Татьяна Николаевна *– кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета, Национальный университет государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, 08201, Украина)*

E-mail: *stevan@ukr.net*

ORCID: *http://orcid.org/0000-0003-2260-1302*

UDC 657.37
JEL: M 41

Storozhuk T. M. Funds Flow Statement as an Information Source of the Enterprise Monetary Flows Management

The analytical capabilities of a funds flow statement are significant and important, but are not used to the full extent. The statement reflects the impact of operating, investment and financial activities of enterprises on the status of its monetary assets and their equivalents during the reporting period of time and allows to explain the reasons of changes during this period. The policy of managing the balances of monetary assets should provide for cost-effective use. The movement of funds from operating activities can be carried out both by direct and indirect methods. The direct method allows to analyze and evaluate the directions of income and expenditure of money, trace the movement of funds as result of operating, investment and financial activities, to carry out analysis of the net cash flow and define its structure. The statement, drawn up indirectly, reflects the reasons for the change in balance of funds and their transformation into various forms of assets, and discloses the relation of profits with changes in circulating assets and current liabilities and reserves. Given the importance of cash, the different analytical value of the statements, compiled directly and indirectly, and with the purpose of an efficient comprehensive analysis of monetary flows for the effective managerial decision-making, it is suggested to compile the statement using both methods.

Keywords: *monetary means, monetary flows, funds flow statement, direct method, indirect method, analytical capabilities, monetary flows management.*

Bibl.: *10.*

Storozhuk Tetiana M. *– PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, National University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)*

E-mail: *stevan@ukr.net*

ORCID: *http://orcid.org/0000-0003-2260-1302*

Грошові кошти є обов'язковим і необхідним активом будь-якого суб'єкта економічних взаємовідносин. Грошові кошти – це найбільш ліквідна категорія активів, яка забезпечує поточну платоспроможність суб'єктів господарювання, а відповідно, і їх конкурентоспроможність та свободу вибору дій. Політика управління грошовими коштами полягає в оптимізації розміру їх залишку з метою забезпечення постійної платоспроможності й ефективного використання в процесі збереження. Основним інформаційним ресурсом для здійснення аналізу, контролю та управління грошовими коштами підприємства для внутрішніх користувачів є дані бухгалтерського обліку та звітності; для зовнішніх користувачів – це фінансова звітність підприємства, зокрема баланс та звіт про рух грошових коштів підприємства. Фінансова звітність сьогодні є найдешевшою, але водночас і найдієвішою рекламою підприємства для тих, хто зацікавлений у цій інформації та володіє основами економічних знань. Аналітичні можливості звіту про рух грошових коштів підприємства великі та надзвичайно важливі, але не повною мірою використовуються при прийнятті управлінських рішень як внутрішнім менеджментом, так і зовнішніми користувачами.

Питання використання інформації обліку та звітності в управлінні підприємством є постійно під пильною увагою науковців. Зокрема висвітлені в працях Бернстайна Л., Бутинця Ф. Ф., Ван-Бреди, Вериги Ю. А., Голова С. Ф., Ковальова В. В., Кірейцева Г. Г., Легенчука С. Ф., Леня В. С., Нідлза Б., Рішара Ж., Соколова Я. В., Хендріксена Е. С., Хомина П. Я., Чижевської Л. В., Черемісової Т. А., Шеремета А. Д. та інших.

Засади визначення сутності грошових потоків і управління ними розглядалися в роботах Барабаш Н. С., Бланка І. О., Білик М. Д., Брігхема Ю, Дж. ван Хорна, Маркіна І. А., Майбороди О. Є., Майбороди О. В., Поддєрьогіна А. М., Реплюк О. В., Цигана Р. М., Чабанюк О. М., Чижишина О. І. та ін. Ними зроблено значний внесок у визначенні сутності грошових потоків і управління ними.

Незважаючи на велику кількість наукових робіт, проблеми оптимізації управління грошовими потоками в сучасних умовах господарювання на основі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності потребують подальших і поглиблених досліджень. *Мета* статті полягає у визначенні аналітичних можливостей звіту про рух грошових коштів та їх використання при управлінні грошовими потоками.

Звіт про рух грошових коштів відображає вплив операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств на стан його грошових коштів та їх еквівалентів за звітний період часу і дає змогу пояснити причини змін грошових коштів за цей період. Безумовно, інформацію про господарську діяльність підприємства можна отримати з інших форм звітності, але звіт про рух грошових коштів узагальнює всю інформацію про діяльність, яка впливає на грошові кошти та їх потоки. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] грошові кошти (гроші) – це готівка, кошти на рахунках у банках і депозити до запитання. До складу грошових коштів входять також їх еквіваленти. Еквівалентами грошових коштів є короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які відповідають певним умовам [1]: вільно конвертуються в певні суми грошей; існує попит на активному ринку; мають незначний ризик зміни вартості. Як правило, це високоліквідні інвестиції в цінні папери на строк, що не перевищує трьох місяців. При цьому варто пам'ятати, що грошові кошти, які обмежені у використанні для здійснення поточної діяльності підприємства, не включаються до складу грошових коштів і в балансі відображаються як фінансові інвестиції.

Наявність грошових коштів у будь-якого суб'єкта господарювання є обов'язковим для здійснення його діяльності, та їх значення важко переоцінити. Б. Райан [2, с. 9–10] свого часу визначив три основні закони фінансового менеджменту, перший з яких «Критичний фінансовий фактор успіху» гласить: «підприємство не виживе, якщо воно не зможе виробляти достатньої кількості додаткових грошових коштів у результаті своїх операцій для фінансування затрат на підтримку свого функціонування». Необхідність оптимізації грошового потоку з метою підвищення результативності діяльності підприємства, на думку О. І. Чижишина, зумовлена розумінням того, що чистий прибуток не збігається з чистим грошовим потоком. У короткотерміновій перспективі підприємство може вижити, навіть якщо воно не отримує прибутку, маючі достатні готівкові резерви, але воно не може вижити без готівки, навіть якщо працює прибутково [3, с. 487].

Основна інформація, яка відображається у звіті про рух грошових коштів, – це залишок коштів та їх рух. Залишок коштів на початок і кінець звітного періоду представляє собою залишок тимчасово вільних грошових коштів та їх еквівалентів в касі готівкою та на рахунках в банках, які не обмежені у використанні. Дана інформація має бути ідентичною до показників Балансу ф. 1. Залишок грошових активів необхідний підприємству для здійснення поточної діяльності (нагальних виплат) і підтримання необхідного рівня платоспроможності за поточними зобов'язаннями підприємства та страхування ризику несвоєчасного надходження коштів у зв'язку з погіршенням кон'юнктури на ринку або уповільненням платіжного обороту. Перевірку адекватності суми залишку потребам можна здійснити розрахунковим шляхом, на основі суми операційного залишку грошових активів і коефіцієнта нерівномірності (варіації) надходження грошових коштів в окремі періоди попереднього року.

Політика управління тимчасово вільними залишками грошових активів повинна передбачати за-

безпечення рентабельного використання грошових коштів. Основними засобами для довгострокової успішної діяльності підприємства сьогодні є менеджмент і оптимізація грошових коштів, а не прибутки і доходи. Прибутки і доходи, не втрачаючи своєї важливості, стали більше презентаційними, підлеглими показниками [2, с. 13]. У даному сенсі управління має приймати рішення щодо мінімізації втрат альтернативного доходу і проти інфляційного захисту в процесі зберігання грошових коштів. До числа таких заходів можна віднести: використання високоприбуткових поточних фінансових інструментів у вигляді короткострокових депозитних сертифікатів банків, державних короткострокових облігацій тощо; використання короткострокових грошових інструментів інвестування у вигляді депозитних внесків у банках; здійснення інших короткострокових прибуткових інвестицій в інші підприємства, проекти, заходи тощо; вдосконалення умов зберігання залишку грошових активів на рахунках в банках та інше.

Але залишки грошових коштів на рахунках і в касі значних доходів підприємству не принесуть, а їх зростання означає втрату підприємством альтернативних доходів у вигляді упущеної вигоди від фінансових вкладень. Основна мета складання звіту про рух грошових коштів полягає в наданні користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період [4]. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] звіт про рух грошових коштів – це звіт, який відображає надходження та вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Показники звіту про рух грошових коштів дають можливість визначити:

- ✦ джерела надходження грошових коштів та їх еквівалентів, тобто яка діяльність (операційна, інвестиційна чи фінансова) дає найбільші надходження грошових коштів;
- ✦ основні напрямки та цілі вибуття грошових коштів та їх еквівалентів, тобто куди і для чого були використані грошові кошти за звітний період;
- ✦ причини розбіжності між отриманими фінансовими результатами за звітний період та сумою наявних грошових коштів у залишку. Такі випадки деякі автори називають парадоксами облікової інформації та бухгалтерської звітності:

1) прибуток є, а грошових коштів немає;

2) грошові кошти є, а прибутку немає;

3) прибуток зріс, а грошових коштів більше не стало тощо [5, с. 34].

Під грошовим потоком розуміють сумірні та розподілені в часі надходження і видатки [6, с. 306]. У звіті про рух грошових коштів надходження та видатки грошових коштів підприємства наводяться розгорнуто за видами діяльності. При цьому варто пам'ятати, що рух грошових коштів за однією операцією може включати суми, які належать до різних видів діяльності. Такі суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Не включаються до звіту про рух грошових коштів також негрошові операції, тобто операції, що не приводять до зміни загальної суми грошей та їх еквівалентів, що належать підприємству. До таких операцій належать бартерні операції, операції з давальницькою сировиною та інші різного роду товарообмінні операції (надходження основних засобів на умовах фінансового лізингу; придбання активів шляхом емісії акцій, перетворення зобов'язань на власний капітал тощо).

Причому відображення руху грошових коштів від операційної діяльності згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] та відповідно до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [7] підприємство може відображати за прямим і непрямим методом.

Прямий метод передбачає відображення операцій за джерелами надходження та напрямками витрачання грошових коштів, які виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Даний метод дозволяє проаналізувати напрямки грошових потоків підприємства. Для прийняття управлінських рішень має бути проаналізовано, звідки переважно надходять грошові кошти в компанію і на що витрачаються; грошові притоки є стабільними чи періодичними; які причини неплатоспроможності компанії та який їх достатній рівень для конкретного бізнесу в даний період часу. Чим частіше відбувається поповнення грошових активів, тим меншим буде розмір середнього і максимального залишку грошових активів підприємства, але тим більшими стануть витрати на поповнення грошових активів. Чим рідше поповнюються грошові активи, тим менше сума витрат по обслуговуванню однієї операції з поповнення грошових коштів і більшим буде середній залишок грошових активів. Вивільнену в процесі потоку платежів суму грошових активів доцільно реінвестувати в короткострокові фінансові інструменти чи в інші види активів.

Для прискорення обороту грошових коштів доцільним є скорочення розрахунків готівкою. Готівкові розрахунки збільшують залишок грошових коштів підприємства та скорочують період їх використання на термін проходження платіжних документів постачальників. Прискорення грошових надходжень може здійснюватися за допомогою локбоксів, через систему розрахунків у порядку планових платежів, з подальшим акцептом, використання чекової форми

розрахунків з постачальниками тощо. Бажано планувати платежі та стягнення заборгованості таким чином, щоб мати можливість користуватися тимчасовим надлишком коштів. Серед переваг прямого методу слід відзначити його наочність. Показники звіту про рух грошових коштів, складеного за прямим методом, дають можливість проаналізувати й оцінити напрями надходження та витрачання грошей, простежити рух грошових потоків, зробити аналіз чистого грошового потоку та визначити його структуру. Така форма звіту є більш доступною та простою для сприйняття, зручною та наочною для використання інформації менеджментом і легшою з точки зору заповнення.

Суть непрямого методу полягає в поетапному коригуванні показників прибутку чи збитку від звичайної діяльності до оподаткування на суму амортизації необоротних активів, збільшення або зменшення забезпечень, оборотних активів, поточних зобов'язань, прибутку або збитку від нереалізованих курсових різниць, неопераційної діяльності та інших негрошових операцій. Такий метод складання звіту про рух грошових коштів дозволяє виявити:

- негрошові операції, які впливають на фінансовий результат, але ніколи не приведуть до руху грошових коштів (наприклад, нарахування амортизації, яка збільшує витрати звітного періоду і, відповідно, зменшує фінансовий результат діяльності підприємства, але не приводить до руху грошових коштів);
- вплив зміни оборотних активів, поточних зобов'язань, забезпечень на фінансовий результат діяльності підприємства;
- вплив на фінансовий результат діяльності підприємства прибутку або збитку від нереалізованих курсових різниць, прибутку або збитку від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій.

При цьому із загальної суми прибутку (збитку) виділяються результати здійснення фінансової та інвестиційної діяльності.

Таким чином, звіт про рух грошових коштів, складений за непрямим методом, відображає причини зміни залишку грошових коштів та їх перетворення на різні форми активів. Непрямий метод складання звіту про рух грошових коштів має переваги для аналізу показників діяльності підприємства, оскільки розкриває взаємозв'язок отриманого прибутку зі зміною оборотних активів і поточних зобов'язань та забезпечень. Але така форма звіту не дає можливості проаналізувати реальні грошові потоки в розрізі операційної діяльності, яка є основною діяльністю підприємства. Крім того, непрямий метод складання звіту за багато років, з часу початку введення такої форми звітності у практику, до сих пір залишається незрозумілим для управлінців та складним для заповнення обліковими працівниками. Непрямий метод складання звіту є трудомістким через необхідність здійснення значної кількості розрахунків для визначення показників та незрозумілим для заповнення (наприклад, у графі «Надходження» відображається зменшення, у графі «Видаток» – збільшення статей оборотних активів; у графі «Надходження» відображаються збитки, у графі «Видаток» – прибутки від курсових різниць внаслідок перерахунку грошових коштів та їх еквіваленти в іноземній валюті [4] тощо).

Другий та третій розділи звіту про рух грошових коштів заповнюються за допомогою прямого методу. Відображаються лише ті операції інвестиційної та фінансової діяльності, розрахунки за якими було проведено з використанням грошових коштів та їх еквівалентів. Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності визначається на основі аналізу та відображає зміни у статтях розділу активу балансу «Необоротні активи» та статті «Поточні фінансові інвестиції» [4]. Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності визначається та відображає основі зміни у статтях балансу за розділом «Власний капітал» і статтях, пов'язаних з фінансовою діяльністю, у розділах пасиву балансу: «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» та «Поточні зобов'язання і забезпечення» [4].

Отже, аналітичні можливості звіту, складеного за прямим і непрямим методами, будуть різні. Звіт про рух грошових коштів, як інші форми звітності, є результатом функціонування облікової системи, яка в новій організації через розширення своїх функцій має стати системою інформаційно-аналітичного забезпечення покращеного типу [8, с. 5–6].

Грошові потоки, які формуються на підприємстві у процесі його господарської діяльності, є важливим самостійним об'єктом управління [9, с. 150]. Важливе значення в процесі прийняття управлінських рішень відіграє інформація фінансової звітності, яка формується на підставі облікової інформації. Її вагомість підвищується за умови, коли облікова інформація повною мірою задовольняє інформаційні запити управлінського персоналу та не є надлишковою, тобто містить в собі всі характеристики релевантної інформації [5, с. 25]. Інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідливою та зрозумілою її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації. Оскільки основою прийняття рішення є релевантна облікова інформація, природним є бажання домагатися її максимальної точності та відповідності управлінській проблемі (запиту). «Використання релевантної інформації полегшує управлінському персоналу аналіз існуючих альтернатив, вибір варіанта з існуючих альтернатив і дозволяє обґрунтувати свої рішення» [5 с. 25].

Виходячи із важливості грошових коштів та необхідності постійного контролю з боку бухгалтерів та

керівників за грошовими потоками, О. М. Чабанюк, Т. І. Балецька [10, с. 254] вважають за доцільне щоквартально складати звіт про рух грошових коштів.

На нашу думку, враховуючи важливість та значимість грошового обороту для діяльності підприємства для ефективного всебічного аналізу грошових потоків та прийняття дієвих управлінських рішень, варто складати обидві форми звітності. Звіт про рух грошових коштів за формою 3 (прямий метод) – для зовнішнього та внутрішнього користування та Звіт про рух грошових коштів за формою 3-н (непрямий метод) – хоча б для менеджменту підприємства.

Звіт про рух грошових коштів добре структурований, тому кожен його розділ має свій зміст і велику аналітичну цінність. Інформація, представлена у звіті про рух грошових коштів, дозволяє здійснювати аналіз наявності грошових коштів на звітну дату, аналіз руху грошових коштів за звітний період та прогнозування майбутніх грошових потоків. Він навіть дозволяє судити про ймовірність погашення боргових зобов'язань і виплати дивідендів підприємством, а також виникнення потреби у фінансуванні із зовнішніх джерел і визначати стратегію його діяльності.

ВИСНОВКИ

Звіт про рух грошових коштів разом з балансом і звітом про фінансові результати дає можливість найбільш повно оцінити фінансовий стан і фінансові результати підприємства, його ліквідність, платоспроможність та визначити напрямки та можливості покращення діяльності підприємства. Керівництво підприємства може використовувати інформацію звіту про рух грошових коштів для:

- встановлення рівня грошових засобів, необхідних для ведення бізнесу;
- аналізу реальних грошових потоків підприємства, їх стабільності та спрямованості;
- оцінки динаміки та структури чистого грошового потоку;
- визначення платоспроможності підприємства, тобто достатності грошових коштів для погашення своїх зобов'язань і встановлення причин неплатоспроможності;
- оцінки впливу операційної, інвестиційної та фінансової діяльності на загальний стан підприємства та його фінансові результати;
- оцінки ефективності використання вільних грошових коштів;
- здійснення аналізу прийнятих рішень про додаткове інвестування в інші підприємства;
- прогнозування інвестиційної та фінансової політики;
- визначення показників ліквідності підприємства;
- вирішення дивідендної політики підприємства та інше.

Ефективна система управління грошовими потоками за даними звіту про рух грошових коштів забезпечує фінансову стабільність підприємства, дозволяє знизити потребу в позиковому капіталі (а, відповідно, і фінансові ризики), сприяє прискоренню обороту капіталу та зміцненню платоспроможності підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13

2. Райан Б. Стратегический учет для руководителя / пер. с англ. под ред. В. А. Микрюкова. М. : Аудит, ЮНИТИ, 1998. 616 с.

3. Чижишин О. І. Управлінські аспекти раціоналізації використання грошових ресурсів підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 486–490. URL: http://global-national.in.ua/archive/17-2017/103.pdf

4. Наказ Міністерства фінансів України «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28.03.2013 р. № 433. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv

5. Лаговська О. А., Легенчук С. Ф., Кузь В. І., Кучер С. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Житомир : Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.

6. Майборода О. Є., Майборода О. В., Реплюк О. В. Напрями управління грошовими потоками підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 305–309.

7. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019

8. Безверхий К. В., Бочуля Т. В. Інформаційний комплекс обліковості системи та звітність в Україні : монографія. Київ : ЦУЛ, 2014. 184 с.

9. Циган Р. М. Удосконалення класифікації грошових потоків з урахуванням сучасних умов господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 4. С. 150–155.

10. Чабанюк О. М., Балецька Т. І. Звіт про рух грошових коштів та його місце в управлінні підприємством. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 721: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 250–255.

REFERENCES

Bezverkhyi, K. V., and Bochulia, T. V. *Informatsiinyi kompleks oblikovoi systemy ta zvitnist v Ukraini* [Information system of accounting system and reporting in Ukraine]. Kyiv: TsUL, 2014.

Chabaniuk, O. M., and Baletska T. I. "Zvit pro rukh hroshovykh koshtiv ta yoho mistse v upravlinni pidpryiemstvom" [Cash flow statement and its place in the management of the enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika, no. 721: Menedzhment ta pidpryiemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku* (2012): 250-255.

Chyzhyshyn, O. I. "Upravlinski aspekty ratsionalizatsii vykorystannia hroshovykh resursiv pidpryiemstva" [Management aspects of rationalizing the use of enterprise resources]. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. 2017. http://global-national.in.ua/archive/17-2017/103.pdf

[Legal Act of Ukraine] (2013). https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv

Lahovska, O. A. et al. *Bukhhalterskyi oblik v upravlinni pidpryiemstvom* [Accounting in the management of the enterprise]. Zhytomyr: Zhytomyrskyi derzhavnyi tekhnolohichnyi universytet, 2017.

"MSBO 7 «Zvit pro rukh hroshovykh koshtiv»" [IAS 7 Statement of Cash Flows]. http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019

Maiboroda, O. Ye. et al. "Napriamy upravlinnia hroshovymy potokamy pidpryiemstva" [Areas of management of cash flows of the enterprise]. *Ekonomika i suspilstvo,* no. 10 (2017): 305-309.

"NP (S)BO 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti»" [NP (C)BO 1 "General Requirements for Financial Statements"]. http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13

Rayan, B. *Strategicheskiy uchet dlya rukovoditelya* [Strategic accounting for the head]. Moscow: Audit; YuNITI, 1998.

Tsyhan, R. M. "Udoskonalennia klasyfikatsii hroshovykh potokiv z urakhuvanniam suchasnykh umov hospodariuvannia" [Improvement of the classification of cash flows in the light of modern economic conditions]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 4 (2010): 150-155.

ISSN 2222-4459 (Print)
ISSN 2311-116X (Online)

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
«БІЗНЕС ІНФОРМ»
№ 3 '2019 р. (494)

Періодичність 1 раз на місяць

Видається із січня 1992 р.
Свідоцтво про реєстрацію
КВ №19905-9705 ПР від 02.04.2013 р.

ЗАСНОВНИКИ:

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ (ХАРКІВ)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. С. Кузнеця

ВИДАВЕЦЬ:

ФОП Лібуркіна Л. М.

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор: д-р екон. наук, проф. ***В. С. Пономаренко***
Науковий редактор: д-р екон. наук, проф., член-кор. НАН України ***М. О. Кизим***
Випусковий редактор: д-р екон. наук, доцент ***В. Є. Хаустова***

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р екон. наук, проф. ***Алєксєєв І. В.*** (Львів)
д-р екон. наук, проф. ***Амосов О. Ю.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Благун І. С.*** (Івано-Франківськ)
д-р екон. наук, проф. ***Гізатуллін Х. Н.*** (Екатеринбург, Росія)
канд. екон. наук, проф. ***Гонда В.*** (Братислава, Словаччина)
д-р екон. наук, проф. ***Жуковський М.*** (Люблін, Польща)
д-р екон. наук, проф. ***Заруба В. Я.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Іванов Ю. Б.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Клебанова Т. С.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Ковальчук К. Ф.*** (Дніпро)
д-р екон. наук, проф. ***Орлов П. А.*** (Харків)
д-р екон. наук, проф. ***Погорлецький О. І.*** (С.-Петербург, Росія)
д-р екон. наук, проф. ***Христіановський В. В.*** (Вінниця)
д-р філософії (економіка) ***Шоша Жан-Юг*** (Ліон, Франція)

У журналі можуть друкуватися основні результати дисертаційних робіт з економічних наук

Журнал реферується у загальнодержавній реферативній базі даних «Україніка наукова» та в українському реферативному журналі «Джерело»

ЖУРНАЛ «БІЗНЕС ІНФОРМ» ПРЕДСТАВЛЕНО В МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ, РЕПОЗИТОРІЯХ І ПОШУКОВИХ СИСТЕМАХ:

- Ulrichsweb Global Serials Directory (США);
- Research Papers in Economics (США);
- Російський індекс наукового цитування (Росія);
- Index Copernicus (Польща);
- Directory of Open Acess Journals;
- Academic Journals Database (Швейцарія);
- Research Bible (Японія);
- Соціонет (Росія);
- Open Academic Journals Index;
- GetInfo (Німеччина);
- BASE (Німеччина);
- OpenAIRE (Європейський Союз);
- SUNCAT Union Catalogue (Велика Британія);
- COPAC Union Catalogue (Велика Британія);
- J-Gate (Індія);
- Open Access Library;
- Advanced Science Index;
- Академия Google (США);
- InfoBase Index;
- WorldCat

ЗІ СПИСКУ ДРУКОВАНИХ (ЕЛЕКТРОННИХ) ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ

Журнал **«Бізнес Інформ»** (**«Бизнес Информ»**, **«Business Inform»**) (Співзасновники: НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця)

Додаток 10 до Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.05.2015 р. № 523

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Коломієць В. М. Дослідницька програма інституціонального розвитку людського капіталу 8

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ

Губанова Н. Н., Климова С. О. Альтерглобалізм в умовах трансформаційної економіки 14

Калиновський А. О., Тодомовий В. М., Калиновська Н. А., Лучит Л. В. Стан і перспективи розвитку світової авіаційної галузі та ринку послуг із відновлення авіаційної техніки 19

Максименко Я. А. Розвиток національної економіки під впливом загальносвітових тенденцій 26

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Мірошниченко Т. М. Напрями інтеграційної діяльності країн ШОС 32

Вітюк А. В., Кленко В. М., Жавела К. Експорт продукції машинобудування до країн Європейського Союзу 37

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Стрілець В. Ю. Зарубіжний досвід кредитування малого бізнесу 44

Россо М. В., Осецький В. А., Каніщенко О. А. Аналіз впровадження корпоративного управління у світовому економічному просторі 51

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Митрофанова А. С., Решетняк Н. Б. Особливості системи управління корпоративними правами держави в Україні 63

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Ракович О. І. Роль смарт-спеціалізації в розвитку підприємницького потенціалу сільських територій 69

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Булєєв І. П., Брюховецька Н. Ю. Парадигма, моделі та механізми активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання 75

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Дубовик Т. В., Герасимчук Т. А. Поняття та система соціальної комерції 84
Шпець Т. Ф. Дослідження концептуальних характеристик сектора цифрової економіки 91

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Сімків Л. Є. Стратегічні пріоритети регіональної економічної політики в контексті детермінант економічного зростання 96
Богдан Н. М., Сідельник В. В. Туристичний імідж регіону як інструмент управління його інвестиційною привабливістю 102
Аверкина М. Ф. Стійкість міської агломерації в забезпеченні регіонального розвитку 108
Белявцева В. В. Трансформація функцій управління розвитком на регіональному рівні (на прикладі Харківського регіону) 114

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Олійник А. П., Крихівський М. В., Крихівська Н. О. Моделювання взаємозв'язку стратегічної стійкості суб'єктів-партнерів 122
Романко О. П. Причинно-наслідкові зв'язки між показниками інноваційно-інвестиційної діяльності регіону 129

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І АПК

Кравчук І. І., Логвиненко С. А. Управління фінансовим забезпеченням сільськогосподарських підприємств 136
Стойко О. Я. Іпотечне кредитування як засіб капіталізації аграрних підприємств 142

ЕКОНОМІКА БУДІВНИЦТВА

Горбаль Н. І., Романишин С. Б., Шаліш А. С. Ринок нерухомості України: тенденції та перспективи 149

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

Влащенко Н. М. Забезпечення розвитку соціального туризму в Україні 155
Бондаренко Ю. Г., Кулиняк І. Я., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Оцінювання розвитку колективних засобів розміщування за показниками місткості 162
Стрижак О. О., Алдошина М. В. Проектування бізнес-процесів туристичного підприємства 170

ЕКОНОМІКА ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ

Григор'єв О. Ю., Береговий В. С., Микитин О. З. Аналізування конкурентної позиції ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» в умовах євроінтеграції України 176
Бабець І. Г., Руда О. І., Руда І. І. Стратегічні пріоритети зміцнення фінансової безпеки ПАТ «Укртелеком» 182
Сосновська О. О., Житар М. О. Детермінанти побудови фінансової архітектоніки підприємств зв'язку 192
Чупрін Є. С., Кондратенко Д. В. Тести раннього попередження як методика оцінки рівня економічної безпеки автотранспортних підприємств 199

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Сидорчук О. Г. Напрями державного регулювання системи соціальної безпеки людини, суспільства та держави в умовах посилення зовнішніх і внутрішніх загроз 209

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
Україна, 61001, Харків,
пров. Інженерний, 1а,
Бібліотечний корп., 2 пов., к. 224.
Тел./факс: (057) 702-05-25
e-mail: biz_inf@ukr.net
www.business-inform.net

АДРЕСА ВИГОТІВНИКА:
ФОП Рубашкін Д. Ю.
Україна, 61002, Харків,
вул. Маршала Бажанова, 28.
Тел.: 067-579-46-58

ПЕРЕДПЛАТА:

- у Видавця;
- **ТОВ «Меркурій Експрес»:**

Україна, 49038, Дніпро,
вул. Ярослава Мудрого, 33.
Тел.: (093) 393-57-40

Науковий журнал
БІЗНЕС ІНФОРМ
БИЗНЕС ИНФОРМ
BUSINESS INFORM

Видається 1 раз на місяць

Мова видання – українська, російська, англійська

Рекомендовано до друку рішеннями:
вченої ради ХНЕУ № 7 від 12.03.2019 р.
вченої ради НДЦ ІПР НАНУ
№ 3 від 25.03.2019 р.

Здано до набору 20.02.2019 р.
Підписано до друку 25.03.2019 р.

Формат 60 х 84/8.
Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 47,9. Обл.-вид. арк. 62,3.
Надруковано у ФОП Рубашкін Д. Ю.
Замовлення № 839. Наклад 100 прим.

© БІЗНЕСІНФОРМ, 2019

ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ

Хаустова В. Є., Крамарев І. В., Зінченко В. А. Інноваційно-технологічне забезпечення модернізації пріоритетних галузей промисловості України 218

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Копилюк О. І., Гузар У. Є., Гута С. В. Сучасні підходи до організації системи фінансово-економічної безпеки підприємства 229
Сторожук Т. М. Звіт про рух грошових коштів як інформаційне джерело управління грошовими потоками підприємства 235
Андрусів У. Я. Методи оцінки конкурентоспроможності промислових підприємств у національній економіці 241
Луцишина Є. В. Стан інтеграційних процесів розвитку підприємств в економіці України 247
Посохов І. М., Жадан Ю. В. Застосування науково-методичного частотного підходу до комплексної кількісної оцінки фінансово-економічних ризиків підприємств олійно-жирової галузі України 255

ОБЛІК І АУДИТ

Карпушенко М. Ю., Шахвердян Д. С. Інтегрована звітність як джерело оцінки діяльності підприємства 265
Кирильєва А. О., Шеховцова Д. Д. Сучасна концепція регуляторів з організації бухгалтерського обліку 270
Семенець А. О. Формалізація категоріально-термінологічного апарату внутрішнього аудиту на підприємствах торгівлі 276

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

Денисюк О. В. Оцінка ефективності бюджетного процесу в Україні 286
Долбнева Д. В. Особливості та результати проведення фінансових розслідувань економічних злочинів на прикладі Західного регіону 292
Смирнова О. В. Тенденції розвитку управління фінансовими інструментами ринку фінансових послуг 302
Мартинюк І. П., Мартинюк М. А. Податок на доходи фізичних осіб у контексті формування дохідної частини місцевих бюджетів 309
Колодізєв О. М., Коцюба О. В. Шахрайство із платіжними картками: сучасний стан і заходи протидії 315
Музичка О. М., Журибіда Н. Р., Галько Є. О. Методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки банків 322
Белова І. В., Опанасенко А. О., Нілова Н. М. Розвиток підходів до розрахунку індексу системного ризику банківського сектора України 328
Хоружий С. І. Консолідація інституційного забезпечення функцій регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ 337
Мохняк В. С. Теоретичні та законодавчо-нормативні засади організації контролю діяльності кредитних спілок в Україні 343
Панченко О. І. Типологізація фінансових ризиків як основа організації їх страхового захисту 350
Временко Л. В., Деркач К. І. Сучасні тенденції розвитку конкуренції та монополізації на вітчизняному страховому ринку 358

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Шматько Н. М. Теоретико-методологічні засади організації управління сталим організаційним розвитком підприємства 365
Бездітко О. Є. Стратегія ризикозахищеності сільськогосподарських підприємств 373
Тарафонова О. І., Воронець Д. О. Стратегічний аналіз галузі в ході диверсифікації діяльності підприємства 379
Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Заєць А. І. Емоційний інтелект в управлінні персоналом: підходи до розуміння та його розвиток 385
Головацька С. І., Курак А. І. Забезпечення майбутніх витрат і платежів у процесах «дью діліджене» та управління ризиками підприємства 394
Корольов Д. С. Компетентнісний підхід в управлінні персоналом компанії: термінологічні засади 399
Боєнко О. Ю. Мотиваційний базис вибору бренда: психоемоційний аспект 406

ДО УВАГИ АВТОРІВ ЖУРНАЛУ «БІЗНЕС ІНФОРМ»!

Редакція просить оформлювати список використаних джерел до статей згідно з новим ДСТУ 8302:2015 (Київ, 2016 р.).
Ознайомитись з ДСТУ можна за посиланням:
http://knmu.kharkov.ua/attachments/3659_8302-2015.PDF

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

Коломиец В. Н. Исследовательская программа институционального развития человеческого капитала 8

ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ЭКОНОМИКЕ

Губанова Н. Н., Климова С. О. Альтерглобализм в условиях трансформационной экономики 14

Калиновский А. О., Голомозый В. Н., Калиновская Н. А., Лучит Л. В. Состояние и перспективы развития мировой авиационной отрасли и рынка услуг по восстановлению авиационной техники 19

Максименко Я. А. Развитие национальной экономики под влиянием общемировых тенденций 26

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

Мирошниченко Т. М. Направления интеграционной деятельности стран ШОС 32

Витюк А. В., Клепко В. Н., Жавела К. Экспорт продукции машиностроения в страны Европейского Союза 37

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Стрилец В. Ю. Зарубежный опыт кредитования малого бизнеса 44

Россо М. В., Осецкий В. А., Капшученко Е. А. Анализ внедрения корпоративного управления в мировом экономическом пространстве 51

МЕХАНИЗМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ

Митрофанова А. С., Решетняк Н. Б. Особенности системы управления корпоративными правами государства в Украине 63

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

Ракович А. И. Роль смарт-специализации в развитии предпринимательского потенциала сельских территорий 69

ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

Булеев И. П., Брюховецкая Н. Е. Парадигма, модели и механизмы активизации инвестиционной деятельности субъектов хозяйствования 75

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОНОМИКЕ

Дубовик Т. В., Герасимчук Т. А. Понятие и система социальной коммерции 84

Шпец Т. Ф. Исследование концептуальных характеристик сектора цифровой экономики 91

РЕГИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА

Симкив Л. Е. Стратегические приоритеты региональной экономической политики в контексте детерминант экономического роста 96

Богдан Н. Н., Сидельник В. В. Туристический имидж региона как инструмент управления его инвестиционной привлекательностью 102

Аверкина М. Ф. Устойчивость городской агломерации в обеспечении регионального развития 108

Белявцева В. В. Трансформация функций управления развитием на региональном уровне (на примере Харьковского региона) 114

ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ

Олейник А. П., Крыхивский М. В., Крыхивская Н. О. Моделирование взаимосвязи стратегической устойчивости субъектов-партнеров 122

Романко О. П. Причинно-следственные связи между показателями инновационно-инвестиционной деятельности региона 129

ЭКОНОМИКА СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И АПК

Кравчук И. И., Логвиненко С. А. Управление финансовым обеспечением сельскохозяйственных предприятий 136

Стойко О. Я. Ипотечное кредитование как средство капитализации аграрных предприятий 142

ЭКОНОМИКА СТРОИТЕЛЬСТВА

Горбаль Н. И., Романишин С. Б., Шалин А. С. Рынок недвижимости Украины: тенденции и перспективы 149

ЭКОНОМИКА ТОРГОВЛИ И УСЛУГ

Влащенко Н. Н. Обеспечение развития социального туризма в Украине 155

Бондаренко Ю. Г., Кулыняк И. Я., Прокопышин-Рашкевыч А. Н. Оценка развития коллективных средств размещения по показателям вместимости 162

Стрижак Е. О., Алдошина М. В. Проектирование бизнес-процессов туристического предприятия 170

ЭКОНОМИКА ТРАНСПОРТА И СВЯЗИ

Григорьев А. Ю., Береговой В. С., Микитин О. З. Анализ конкурентной позиции ГП «Международный аэропорт «Борисполь» в условиях евроинтеграции Украины 176

Бабец И. Г., Руда О. И., Руда И. И. Стратегические приоритеты укрепления финансовой безопасности ПАО «Укртелеком» 182

Сосновская О. А., Житарь М. О. Детерминанты построения финансовой архитектоники предприятий связи 192

Чуприн Е. С., Кондратенко Д. В. Тесты раннего предупреждения как методика оценки уровня экономической безопасности автотранспортных предприятий 199

ЭКОНОМИКА ТРУДА И СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

Сидорчук О. Г. Направления государственного регулирования системы социальной безопасности человека, общества и государства в условиях усиления внешних и внутренних угроз 209

ЭКОНОМИКА ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Хаустова В. Е., Крамарев Г. В., Зинченко В. А. Инновационно-технологическое обеспечение модернизации приоритетных отраслей промышленности Украины 218

ЭКОНОМИКА ПРЕДПРИЯТИЯ

Копылюк О. И., Гузар У. Е., Гута С. В. Современные подходы к организации системы финансово-экономической безопасности предприятия 229
Сторожук Т. Н. Отчет о движении денежных средств как информационный источник управления денежными потоками предприятия 235
Андрусив У. Я. Методы оценки конкурентоспособности промышленных предприятий в национальной экономике ... 241
Луцишина Е. В. Состояние интеграционных процессов развития предприятий в экономике Украины 247
Посохов И. М., Жадан Ю. В. Применение научно-методического частотного подхода к комплексной количественной оценке финансово-экономических рисков предприятий масложировой отрасли Украины 255

УЧЁТ И АУДИТ

Карпушенко М. Ю., Шахвердян Д. С. Интегрированная отчетность как источник оценки деятельности предприятия 265
Кирильева Л. А., Шеховцова Д. Д. Современная концепция регуляторов по организации бухгалтерского учета 270
Семенец А. А. Формализация категориально-терминологического аппарата внутреннего аудита на предприятиях торговли 276

ФИНАНСЫ, ДЕНЕЖНЫЙ ОБОРОТ И КРЕДИТ

Денисюк А. В. Оценка эффективности бюджетного процесса в Украине 286
Долбнева Д. В. Особенности и результаты проведения финансовых расследований экономических преступлений на примере Западного региона 292
Смирнова О. В. Тенденции развития управления финансовыми инструментами рынка финансовых услуг 302
Мартынюк Г. П., Мартынюк М. А. Налог на доходы физических лиц в контексте формирования доходной части местных бюджетов 309
Колодизев О. Н., Коцюба Е. В. Мошенничество с платежными картами: современные реалии и меры предотвращения 315
Музычка А. М., Журыбида Н. Р., Галько Е. А. Методические подходы к оценке уровня финансовой безопасности банков 322
Белова И. В., Опанасенко А. А., Нилова Н. М. Развитие подходов к расчету индекса системного риска банковского сектора Украины 328
Хоружий С. Г. Консолидация институционального обеспечения функций регулирования и надзора за деятельностью финансовых учреждений 337
Мохняк В. С. Теоретические и законодательно-нормативные основы организации контроля деятельности кредитных союзов в Украине 343
Панченко Е. И. Типологизация финансовых рисков как основа организации их страховой защиты 350
Временко А. В., Деркач Е. И. Современные тенденции развития конкуренции и монополизации на отечественном страховом рынке 358

МЕНЕДЖМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Шматько Н. М. Теоретико-методологические основы организации управления устойчивым организационным развитием предприятия 365
Бездетко Е. Е. Стратегия рискозащищенности сельскохозяйственных предприятий 373
Парафонова О. И., Воронец Д. А. Стратегический анализ отрасли в ходе диверсификации деятельности предприятия 379
Щетинина Л. В., Рудакова С. Г., Заяц А. И. Эмоциональный интеллект в управлении персоналом: подходы к пониманию и его развитие 385
Головацкая С. И., Курак А. И. Обеспечение будущих расходов и платежей в процессах «дью дилидженс» и управления рисками предприятия 394
Королев Д. С. Компетентностный подход в управлении персоналом компании: терминологические основы 399
Боенко Е. Ю. Мотивационный базис выбора бренда: психоэмоциональный аспект 406

CONTENT

ECONOMIC THEORY

Kolomiiets V. M. The Research Program of Institutional Development of Human Capital 8

GLOBALIZATION PROCESSES IN ECONOMICS

Hybanova N. N., Klymova S. O. Alterglobalism in the Conditions of Transformational Economy 14

Kalynovskyy A. O., Holomovzyy V. M., Kalynovska N. L., Luchyt L. V. The Status and Prospects of Development of the World Aviation Industry and the Market of Services on Restoration of Aviation Equipment 19

Maksymenko I. A. Development of the National Economy under the Influence of Global Tendencies 26

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Miroshnychenko T. M. The Directions of Integration Activities of the SCO Countries 32

Vitiuk A. V., Klepko V. M., Javela K. Exports of the Machine-Building Products to the European Union Member States 37

FOREIGN EXPERIENCE

Strilets V. Yu. The Foreign Experience of Crediting the Small-Sized Business 44

Rosso M. V., Osetskiy V. I.., Kanishchenko O. I. Analyzing the Introduction of Corporate Management in the Global Economic Space 51

MECHANISMS OF REGULATION OF THE ECONOMY

Mytrofanova A. S., Reshetnyak N. B. The Features of the System of Management of Corporate Rights of the State in Ukraine 63

INNOVATIVE PROCESSES

Rakovich O. I. The Role of Smart Specialization in the Development of the Entrepreneurial Potential of Rural Areas 69

INVESTMENT PROCESSES

Buleev I. P., Bryukhovetskaya N. Yu. Paradigm, Models and Mechanisms for Activization of Investment Activity of Economic Entities 75

INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS

Dubovyk T. V., Herasymchuk T. A. The Concept and System of Social Commerce 84

Shtets T. F. Researching the Conceptual Characteristics of the Digital Economy Sector 91

REGIONAL ECONOMY

Simkiv I.. Ye. The Strategic Priorities of the Regional Economic Policy in the Context of Determinants of Economic Growth 96

Bogdan N. M., Sidelnyk V. V. The Tourism Image of Region as an Instrument to Manage Its Investment Attractiveness 102

Averkyna M. F. The Sustainability of the Urban Agglomeration in Ensuring the Regional Development 108

Beliavceva V. V. Transformation of Development Management Functions at the Regional Level (on the Example of the Kharkiv Region) 114

ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING

Oliinyk A. P., Krykhivskyi M. V., Krykhivska N. O. Modelling the Interrelationship of Strategic Sustainability of Partner Entities 122

Romanko O. P. Causal-Consequential Links Between the Indicators of Innovation and Investment Activity of Region 129

AGRICULTURAL ECONOMICS AND AGRIBUSINESS

Kravchuk I. I., Logvinenko S. L. Financial Management of Agricultural Enterprises 136

Stoiko O. Ya. Mortgage Lending as a Means of Capitalizing Agrarian Enterprises 142

ECONOMICS OF CONSRUCTION

Horbal N. I., Romanyshyn S. B., Shalin A. S. Ukrainian Real Estate Market: Tendencies and Prospects 149

ECONOMICS OF TRADE AND SERVICES

Vlashchenko N. M. Ensuring the Development of Social Tourism in Ukraine 155

Bondarenko Y. H., Kulyniak I. Y., Prokopyshyn-Rashkevych L. M. Evaluation of Development of Collective Means of Accommodation According to the Indicators of Capacity 162

Stryzhak O. O., Aldoshyna M. V. Projecting Business Processes of Tourism Enterprise 170

ECONOMICS OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

Hryhoriev O. Y., Berehovyi V. S., Mykytyn O. Z. Analyzing the Competitive Position of the State-Owned Enterprise «International Airport «Boryspil» In the Conditions of European Integration of Ukraine 176

Babets I. G., Ruda O. I., Ruda I. I. The Strategic Priorities for Strengthening the Financial Security of the PJSC «Ukrtelekom» 182

Sosnovska O. O., Zhytar M. O. The Determinants of Building the Financial Architectonics of Communications Enterprises 192

Chuprin Y. S., Kondratenko D. V. The Early Warning Tests as a Methodology of Estimating the Level of Economic Security of the Motor Transport Enterprises 199

LABOR ECONOMICS AND SOCIAL POLICY

Sydorchuk O. G. The Directions of the State Regulation of the System of Social Security of Person, Society and the State in the Conditions of Increased External and Internal Threats 209

ECONOMICS OF INDUSTRY

Khaustova V. Y., Kramarev H. V., Zinchenko V. A. The Innovation-Technological Provision for Modernization of the Priority Branches of Industry of Ukraine 218

ECONOMICS OF ENTERPRISE

Kopylyuk O. I., Husar U. Y., Guta S. V. The Modern Approaches to Organization of the System of Financial-Economic Security of Enterprise 229
Storozhuk T. M. Funds Flow Statement as an Information Source of the Enterprise Monetary Flows Management 235
Andrusiv U. Ya. Methods of Evaluating the Competitiveness of Industrial Enterprises in the National Economy 241
Lutsyshyna Ye. V. The Status of Integration Processes of Enterprises Development in the Economy of Ukraine 247
Posokhov I. M., Zhadan Yu. V. Applying the Scientific-Methodical Frequency Approach to the Comprehensive Quantitative Evaluation of Financial-Economic Risks of Enterprises in the Oil and Fat Industry Sector of Ukraine 255

ACCOUNTING AND AUDITING

Karpushenko M. U., Shakhverdyan D. S. The Integrated Reporting as a Source of Evaluation of Enterprise Performance 265
Kyrylieva L. O., Shekhovtsova D. D. The Modern Conception of the Regulators for Organization of Accountance 270
Semenets A. O. Formalizing the Categorical-Terminological Apparatus of Internal Audit at the Trade Enterprises 276

FINANCE, MONEY CIRCULATION AND CREDIT

Denysiuk O. V. Evaluating the Efficiency of Budget Process in Ukraine 286
Dolbneva D. V. The Peculiarities and Results of Conducting Financial Investigations of Economic Crimes on the Example of the Western Region 292
Smyrnova O. V. The Development Tendencies of the Financial Services Market's Management with Use of Financial Instruments 302
Martynyuk G. P., Martynyuk M. A. The Tax on Incomes of Individuals in the Context of Formation of the Revenue of Local Budgets 309
Kolodiziev O. M., Kotsiuba O. V. The Payment Card Fraud: Current Realities and Prevention Measures 315
Muzychka O. M., Zhuribida N. R., Galko E. O. The Methodical Approaches to Evaluation of the Level of Financial Security of Banks 322
Bielova I. V., Opanasenko A. O., Nilova N. M. Developing Approaches to Calculating the Systemic Risk Index of the Banking Sector of Ukraine 328
Khoruzhyi S. G. Consolidating the Institutional Provision for the Regulatory and Supervisory Functions of Financial Institutions 337
Mokhnyak V. S. The Theoretical and Legislative-Normative Bases of Organization of Control of Activity of Credit Unions in Ukraine 343
Panchenko O. I. The Typology of Financial Risks as a Basis of Organization of Their Insurance Protection 350
Vremenko L. V., Derkach K. I. The Modern Tendencies of Development of Competition and Monopolization in the National Insurance Market 358

MANAGEMENT AND MARKETING

Shmatko N. M. The Theoretical and Methodological Foundations of Organization of the Management of Sustainable Organizational Development of Enterprise 365
Bezditko O. Ye. The Strategy of Risk Protectability of Agricultural Enterprises 373
Garafonova O. I., Voronets D. O. The Strategic Analysis of Industry Branch in the Course of Diversification of the Enterprise's Activity 379
Shchetinina L. V., Rudakova S. G., Zaets A. I. Emotional Intelligence in the Staff Management: Development and Approaches to Understanding 385
Holovatska S. I., Kurak A. I. Provision of Future Expenses and Payments in the Processes of «Due Diligence» and of Risks Management of Enterprise 394
Korolov D. S. The Competence Approach in the Company Staff Management: the Definitions 399
Boienko O. Yu. The Motivational Basis of Brand Choice: the Psycho-Emotional Aspect 406